

**Kinh Đại Bát-Nhã Ba-La-Mật-Đa
(Trọn bộ 24 tập)**

**Hán dịch: Tam Tạng Pháp Sư Huyền Trang
Việt dịch: Hòa Thượng Thích Trí Nghiêm
Khảo dịch: Hòa Thượng Thích Thiện Siêu
Sàigòn 1998**

--- o0o ---

**Tập 1
Quyển Thứ 6
Hội Thứ Nhất**

**PHẨM TƯƠNG ƯNG
Thứ 3 - 3**

Lại nữa, Xá-lợi-tử! Các Bồ-tát Ma-ha-tát tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa, chẳng trước nhãn xúc có, chẳng trước nhãn xúc chẳng phải có. Chẳng trước nhĩ tỷ thiết thân ý xúc có, chẳng trước nhĩ tỷ thiết thân ý xúc chẳng phải có. Chẳng trước nhãn xúc thường, chẳng trước nhãn xúc vô thường. Chẳng trước nhĩ tỷ thiết thân ý xúc thường, chẳng trước nhĩ tỷ thiết thân ý xúc vô thường. Chẳng trước nhãn xúc lạc, chẳng trước nhãn xúc khổ. Chẳng trước nhĩ tỷ thiết thân ý xúc lạc, chẳng trước nhĩ tỷ thiết thân ý xúc khổ. Chẳng trước nhãn xúc ngã, chẳng trước nhãn xúc vô ngã. Chẳng trước nhĩ tỷ thiết thân ý xúc ngã, chẳng trước nhĩ tỷ thiết thân ý xúc vô ngã. Chẳng trước nhãn xúc tịch tĩnh, chẳng trước nhãn xúc chẳng tịch tĩnh. Chẳng trước nhĩ tỷ thiết thân ý xúc tịch tĩnh, chẳng trước nhĩ tỷ thiết thân ý xúc chẳng tịch tĩnh. Chẳng trước nhãn xúc không, chẳng trước nhãn xúc chẳng không. Chẳng trước nhĩ tỷ thiết thân ý xúc không, chẳng trước nhĩ tỷ thiết thân ý xúc chẳng không. Chẳng trước nhãn xúc vô tướng, chẳng trước nhãn xúc hữu tướng. Chẳng trước nhĩ tỷ thiết thân ý xúc vô tướng, chẳng trước nhĩ tỷ thiết thân ý xúc hữu tướng. Chẳng trước nhãn xúc vô nguyện, chẳng trước nhãn xúc hữu nguyện. Chẳng trước nhĩ tỷ thiết thân ý xúc vô nguyện, chẳng trước nhĩ tỷ thiết thân ý xúc hữu nguyện. Xá-lợi-tử! Các Bồ-tát Ma-ha-tát tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa cùng các pháp như thế tương ưng, nên mới nói cùng Bát-nhã Ba-la-mật-đa tương ưng.

Lại nữa, Xá-lợi-tử! Các Bồ-tát Ma-ha-tát tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa, chẳng trước nhãn xúc làm duyên sanh ra các thọ có, chẳng trước nhãn xúc làm duyên sanh ra các thọ chẳng phải có. Chẳng trước nhĩ tỷ thiết thân ý xúc làm duyên sanh ra các thọ có, chẳng trước nhĩ tỷ thiết thân ý xúc làm duyên sanh ra các thọ chẳng phải có. Chẳng trước nhãn xúc làm duyên sanh ra các thọ thường, chẳng trước nhãn xúc làm duyên sanh ra các thọ vô thường. Chẳng trước nhĩ tỷ thiết thân ý xúc làm duyên sanh ra các thọ thường, chẳng trước nhĩ tỷ thiết thân ý xúc làm duyên sanh ra các thọ vô thường. Chẳng trước nhãn xúc làm duyên sanh ra các thọ lạc, chẳng trước nhãn xúc làm duyên sanh ra các thọ khổ. Chẳng trước nhĩ tỷ thiết thân ý xúc làm duyên sanh ra các thọ lạc, chẳng trước nhĩ tỷ thiết thân ý xúc làm duyên sanh ra các thọ khổ. Chẳng trước nhãn xúc làm duyên sanh ra các thọ ngã, chẳng trước nhãn xúc làm duyên sanh ra các thọ vô ngã. Chẳng trước nhĩ tỷ thiết thân ý xúc làm duyên sanh ra các thọ ngã, chẳng trước nhĩ tỷ thiết thân ý xúc làm duyên sanh ra các thọ vô ngã. Chẳng trước nhãn xúc làm duyên sanh ra các thọ tịch tĩnh, chẳng trước nhãn xúc làm duyên sanh ra các thọ chẳng tịch tĩnh. Chẳng trước nhĩ tỷ thiết thân ý xúc làm duyên sanh ra các thọ tịch tĩnh, chẳng trước nhĩ tỷ thiết thân ý xúc làm duyên sanh ra các thọ chẳng tịch tĩnh. Chẳng trước nhãn xúc làm duyên sanh ra các thọ không, chẳng trước nhãn xúc làm duyên sanh ra các thọ chẳng không. Chẳng trước nhĩ tỷ thiết thân ý xúc làm duyên sanh ra các thọ không, chẳng trước nhĩ tỷ thiết thân ý xúc làm duyên sanh ra các thọ chẳng không. Chẳng trước nhãn xúc làm duyên sanh ra các thọ vô tướng, chẳng trước nhãn xúc làm duyên sanh ra các thọ hữu tướng. Chẳng trước nhĩ tỷ thiết thân ý xúc làm duyên sanh ra các thọ vô tướng, chẳng trước nhĩ tỷ thiết thân ý xúc làm duyên sanh ra các thọ hữu tướng. Chẳng trước nhãn xúc làm duyên sanh ra các thọ vô nguyện, chẳng trước nhãn xúc làm duyên sanh ra các thọ hữu nguyện.

sanh ra các thọ hữu nguyện. Chẳng trước nhĩ tỷ thiết thân ý xúc làm duyên sanh ra các thọ vô nguyện, chẳng trước nhĩ tỷ thiết thân ý xúc làm duyên sanh ra các thọ hữu nguyện. Xá-lợi-tử! Các Bồ-tát Ma-ha-tát tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa cùng các pháp như thế tương ưng, nên mới nói cùng Bát-nhã Ba-la-mật-đa tương ưng.

Lại nữa, Xá-lợi-tử! Các Bồ-tát Ma-ha-tát tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa, chẳng trước địa giới có, chẳng trước địa giới chẳng phải có. Chẳng trước thủy hỏa phong không thức giới có, chẳng trước thủy hỏa phong không thức giới chẳng phải có. Chẳng trước địa giới thường, chẳng trước địa giới vô thường. Chẳng trước thủy hỏa phong không thức giới thường, chẳng trước thủy hỏa phong không thức giới vô thường. Chẳng trước địa giới lạc, chẳng trước địa giới khổ. Chẳng trước thủy hỏa phong không thức giới lạc, chẳng trước thủy hỏa phong không thức giới khổ. Chẳng trước địa giới ngã, chẳng trước địa giới vô ngã. Chẳng trước thủy hỏa phong không thức giới ngã, chẳng trước thủy hỏa phong không thức giới vô ngã. Chẳng trước địa giới tịch tĩnh, chẳng trước địa giới chẳng tịch tĩnh. Chẳng trước thủy hỏa phong không thức giới tịch tĩnh, chẳng trước thủy hỏa phong không thức giới chẳng tịch tĩnh. Chẳng trước địa giới không, chẳng trước địa giới chẳng không. Chẳng trước thủy hỏa phong không thức giới không, chẳng trước thủy hỏa phong không thức giới chẳng không. Chẳng trước địa giới vô tướng, chẳng trước địa giới hữu tướng. Chẳng trước thủy hỏa phong không thức giới vô tướng, chẳng trước thủy hỏa phong không thức giới hữu tướng. Chẳng trước địa giới vô nguyện, chẳng trước địa giới hữu nguyện. Chẳng trước thủy hỏa phong không thức giới vô nguyện, chẳng trước thủy hỏa phong không thức giới hữu nguyện. Xá-lợi-tử! Các Bồ-tát Ma-ha-tát tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa cùng các pháp như thế tương ưng, nên mới nói cùng Bát-nhã Ba-la-mật-đa tương ưng.

Lại nữa, Xá-lợi-tử! Các Bồ-tát Ma-ha-tát tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa, chẳng trước nhân duyên có, chẳng trước nhân duyên chẳng phải có. Chẳng trước đẳng vô gián duyên, sở duyên duyên, tăng thượng duyên và từ duyên sanh ra các pháp có; chẳng trước đẳng vô gián duyên, sở duyên duyên, tăng thượng duyên và từ duyên sanh ra các pháp chẳng phải có. Chẳng trước nhân duyên thường, chẳng trước nhân duyên vô thường. Chẳng trước đẳng vô gián duyên, sở duyên duyên, tăng thượng duyên và từ duyên sanh ra các pháp thường; chẳng trước đẳng vô gián duyên, sở duyên duyên, tăng thượng duyên và từ duyên sanh ra các pháp vô thường. Chẳng trước nhân duyên lạc, chẳng trước nhân duyên khổ. Chẳng trước đẳng vô gián duyên, sở duyên duyên, tăng thượng duyên và từ duyên sanh ra các pháp lạc; chẳng trước đẳng vô gián duyên, sở duyên duyên, tăng thượng duyên và từ duyên sanh ra các pháp khổ. Chẳng trước nhân duyên ngã, chẳng trước nhân duyên vô ngã. Chẳng trước đẳng vô gián duyên, sở duyên duyên, tăng thượng duyên và từ duyên sanh ra các pháp ngã; chẳng trước đẳng vô gián duyên, sở duyên duyên, tăng thượng duyên và từ duyên sanh ra các pháp vô ngã. Chẳng trước nhân duyên tịch tĩnh, chẳng trước nhân duyên chẳng tịch tĩnh. Chẳng trước đẳng vô gián duyên, sở duyên duyên, tăng thượng duyên và từ duyên sanh ra các pháp tịch tĩnh; chẳng trước đẳng vô gián duyên, sở duyên duyên, tăng thượng duyên và từ duyên sanh ra các pháp chẳng tịch tĩnh. Chẳng trước nhân duyên không, chẳng trước nhân duyên chẳng không. Chẳng trước đẳng vô gián duyên, sở duyên duyên, tăng thượng duyên và từ duyên sanh ra các pháp không; chẳng trước đẳng vô gián duyên, sở duyên duyên, tăng thượng duyên và từ duyên sanh ra các pháp chẳng không. Chẳng trước nhân duyên vô tướng, chẳng trước nhân duyên hữu tướng. Chẳng trước đẳng vô gián duyên, sở duyên duyên, tăng thượng duyên và từ duyên sanh ra các pháp vô tướng; chẳng trước đẳng vô gián duyên, sở duyên duyên, tăng thượng duyên và từ duyên sanh ra các pháp hữu tướng. Chẳng trước nhân duyên vô nguyện, chẳng trước nhân duyên hữu nguyện. Chẳng trước đẳng vô gián duyên, sở duyên duyên, tăng thượng duyên và từ duyên sanh ra các pháp vô nguyện; chẳng trước đẳng vô gián duyên, sở duyên duyên, tăng thượng duyên và từ duyên sanh ra các pháp hữu nguyện. Xá-lợi-tử! Các Bồ-tát Ma-ha-tát tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa cùng các pháp như thế tương ưng, nên mới nói cùng Bát-nhã Ba-la-mật-đa tương ưng.

Lại nữa, Xá-lợi-tử! Các Bồ-tát Ma-ha-tát tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa chẳng trước vô minh có, chẳng trước vô minh chẳng phải có. Chẳng trước hành, thức, danh sắc, lục xứ, xúc, thọ, ái, thủ, hữu, sanh, lão tử sầu than khổ ưu não có, chẳng trước hành cho đến lão tử sầu than khổ ưu não chẳng phải có. Chẳng trước vô minh thường, chẳng trước vô minh vô thường. Chẳng trước hành cho đến lão

từ sâu thán khổ ưu não thường, chẳng trước hành cho đến lão tử sâu thán khổ ưu não vô thường. Chẳng trước vô minh lạc, chẳng trước vô minh khổ. Chẳng trước hành cho đến lão tử sâu thán khổ ưu não lạc, chẳng trước hành cho đến lão tử sâu thán khổ ưu não khổ. Chẳng trước vô minh ngã, chẳng trước vô minh vô ngã. Chẳng trước hành cho đến lão tử sâu thán khổ ưu não ngã, chẳng trước hành cho đến lão tử sâu thán khổ ưu não vô ngã. Chẳng trước vô minh tịch tĩnh, chẳng trước vô minh chẳng tịch tĩnh. Chẳng trước hành cho đến lão tử sâu thán khổ ưu não tịch tĩnh, chẳng trước hành cho đến lão tử sâu thán khổ ưu não chẳng tịch tĩnh. Chẳng trước vô minh không, chẳng trước vô minh chẳng không. Chẳng trước hành cho đến lão tử sâu thán khổ ưu não không, chẳng trước hành cho đến lão tử sâu thán khổ ưu não chẳng không. Chẳng trước vô minh vô tướng, chẳng trước vô minh hữu tướng. Chẳng trước hành cho đến lão tử sâu thán khổ ưu não vô tướng, chẳng trước hành cho đến lão tử sâu thán khổ ưu não hữu tướng. Chẳng trước vô minh vô nguyện, chẳng trước vô minh hữu nguyện. Chẳng trước hành cho đến lão tử sâu thán khổ ưu não vô nguyện, chẳng trước hành cho đến lão tử sâu thán khổ ưu não hữu nguyện. Xá-lợi-tử! Các Bồ-tát Ma-ha-tát tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa cùng các pháp như thế tương ưng, nên mới nói cùng Bát-nhã Ba-la-mật-đa tương ưng.

Lại nữa, Xá-lợi-tử! Các Bồ-tát Ma-ha-tát tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa chẳng trước Bồ thí Ba-la-mật-đa có, chẳng trước Bồ thí Ba-la-mật-đa chẳng phải có. Chẳng trước Tịnh giới, An nhẫn, Tinh tiến, Tịch lự, Bát-nhã Ba-la-mật-đa có; chẳng trước Tịnh giới, An nhẫn, Tinh tiến, Tịch lự, Bát-nhã Ba-la-mật-đa chẳng phải có. Chẳng trước Bồ thí Ba-la-mật-đa thường, chẳng trước Bồ thí Ba-la-mật-đa vô thường. Chẳng trước Tịnh giới, An nhẫn, Tinh tiến, Tịch lự, Bát-nhã Ba-la-mật-đa thường; chẳng trước Tịnh giới, An nhẫn, Tinh tiến, Tịch lự, Bát-nhã Ba-la-mật-đa vô thường. Chẳng trước Bồ thí Ba-la-mật-đa lạc, chẳng trước Bồ thí Ba-la-mật-đa khổ. Chẳng trước Tịnh giới, An nhẫn, Tinh tiến, Tịch lự, Bát-nhã Ba-la-mật-đa lạc; chẳng trước Tịnh giới, An nhẫn, Tinh tiến, Tịch lự, Bát-nhã Ba-la-mật-đa khổ. Chẳng trước Bồ thí Ba-la-mật-đa ngã, chẳng trước Bồ thí Ba-la-mật-đa vô ngã. Chẳng trước Tịnh giới, An nhẫn, Tinh tiến, Tịch lự, Bát-nhã Ba-la-mật-đa ngã; chẳng trước Tịnh giới, An nhẫn, Tinh tiến, Tịch lự, Bát-nhã Ba-la-mật-đa vô ngã. Chẳng trước Bồ thí Ba-la-mật-đa tịch tĩnh, chẳng trước Bồ thí Ba-la-mật-đa chẳng tịch tĩnh. Chẳng trước Tịnh giới, An nhẫn, Tinh tiến, Tịch lự, Bát-nhã Ba-la-mật-đa tịch tĩnh; chẳng trước Tịnh giới, An nhẫn, Tinh tiến, Tịch lự, Bát-nhã Ba-la-mật-đa chẳng tịch tĩnh. Chẳng trước Bồ thí Ba-la-mật-đa không, chẳng trước Bồ thí Ba-la-mật-đa chẳng không. Chẳng trước Tịnh giới, An nhẫn, Tinh tiến, Tịch lự, Bát-nhã Ba-la-mật-đa không; chẳng trước Tịnh giới, An nhẫn, Tinh tiến, Tịch lự, Bát-nhã Ba-la-mật-đa chẳng không. Chẳng trước Bồ thí Ba-la-mật-đa vô tướng, chẳng trước Bồ thí Ba-la-mật-đa hữu tướng. Chẳng trước Tịnh giới, An nhẫn, Tinh tiến, Tịch lự, Bát-nhã Ba-la-mật-đa vô tướng; chẳng trước Tịnh giới, An nhẫn, Tinh tiến, Tịch lự, Bát-nhã Ba-la-mật-đa hữu tướng. Chẳng trước Bồ thí Ba-la-mật-đa vô nguyện, chẳng trước Bồ thí Ba-la-mật-đa hữu nguyện. Chẳng trước Tịnh giới, An nhẫn, Tinh tiến, Tịch lự, Bát-nhã Ba-la-mật-đa vô nguyện; chẳng trước Tịnh giới, An nhẫn, Tinh tiến, Tịch lự, Bát-nhã Ba-la-mật-đa hữu nguyện. Xá-lợi-tử! Các Bồ-tát Ma-ha-tát tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa cùng các pháp như thế tương ưng, nên mới nói cùng Bát-nhã Ba-la-mật-đa tương ưng.

Lại nữa, Xá-lợi-tử! Các Bồ-tát Ma-ha-tát tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa chẳng trước nội không có, chẳng trước nội không chẳng phải có. Chẳng trước ngoại không, nội ngoại không, không không, đại không, thắng nghĩa không, hữu vi không, vô vi không, tất cánh không, vô tế không, tán không, vô biên dị không, bản tánh không, tự tướng không, cộng tướng không, nhất thiết pháp không, bất khả đắc không, vô tánh không, tự tánh không, vô tánh tự tánh không có; chẳng trước ngoại không cho đến vô tánh tự tánh không chẳng phải có. Chẳng trước nội không thường, chẳng trước nội không vô thường. Chẳng trước ngoại không cho đến vô tánh tự tánh không thường; chẳng trước ngoại không cho đến vô tánh tự tánh không vô thường. Chẳng trước nội không lạc, chẳng trước nội không khổ. Chẳng trước ngoại không cho đến vô tánh tự tánh không lạc; chẳng trước ngoại không cho đến vô tánh tự tánh không khổ. Chẳng trước nội không ngã, chẳng trước nội không vô ngã. Chẳng trước ngoại không cho đến vô tánh tự tánh không ngã; chẳng trước ngoại không cho đến vô tánh tự tánh không vô ngã. Chẳng trước nội không tịch tĩnh, chẳng trước nội không chẳng tịch tĩnh. Chẳng trước ngoại không cho đến vô tánh tự tánh không tịch tĩnh; chẳng trước ngoại không cho đến vô tánh tự tánh không chẳng tịch tĩnh. Chẳng trước nội không không, chẳng trước nội không chẳng không.

Chẳng trước ngoại không cho đến vô tánh tự tánh không không; chẳng trước ngoại không cho đến vô tánh tự tánh không chẳng không. Chẳng trước nội không vô tướng, chẳng trước nội không hữu tướng. Chẳng trước ngoại không cho đến vô tự tánh không vô tướng; chẳng trước ngoại không cho đến vô tánh tự tánh không hữu tướng. Chẳng trước nội không vô nguyện, chẳng trước nội không hữu nguyện. Chẳng trước ngoại không cho đến vô tánh tự tánh không vô nguyện; chẳng trước ngoại không cho đến vô tánh tự tánh không hữu nguyện. Xá-lợi-tử! Các Bồ-tát Ma-ha-tát tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa cùng các pháp như thế tương ưng, nên mới nói cùng Bát-nhã Ba-la-mật-đa tương ưng.

Lại nữa, Xá-lợi-tử! Các Bồ-tát Ma-ha-tát tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa chẳng trước chơn như có, chẳng trước chơn như chẳng phải có. Chẳng trước pháp giới, pháp tánh, bất hư vọng tánh, bất biến dị tánh, bình đẳng tánh, ly sanh tánh, pháp định, pháp trụ, thật tế, hư không giới, bất tư nghi giới có; chẳng trước pháp giới cho đến bất tư nghi giới chẳng phải có. Chẳng trước chơn như thường, chẳng trước chơn như vô thường. Chẳng trước pháp giới cho đến bất tư nghi giới thường; chẳng trước pháp giới cho đến bất tư nghi giới vô thường. Chẳng trước chơn như lạc, chẳng trước chơn như khổ. Chẳng trước pháp giới cho đến bất tư nghi giới lạc; chẳng trước pháp giới cho đến bất tư nghi giới khổ. Chẳng trước chơn như ngã, chẳng trước chơn như vô ngã. Chẳng trước pháp giới cho đến bất tư nghi giới vô ngã; chẳng trước pháp giới cho đến bất tư nghi giới vô ngã. Chẳng trước chơn như tịch tĩnh, chẳng trước chơn như chẳng tịch tĩnh. Chẳng trước pháp giới cho đến bất tư nghi giới tịch tĩnh; chẳng trước pháp giới cho đến bất tư nghi giới chẳng tịch tĩnh. Chẳng trước chơn như không, chẳng trước chơn như chẳng không. Chẳng trước pháp giới cho đến bất tư nghi giới không; chẳng trước pháp giới cho đến bất tư nghi giới chẳng không. Chẳng trước chơn như vô tướng, chẳng trước chơn như hữu tướng. Chẳng trước pháp giới cho đến bất tư nghi giới vô tướng; chẳng trước pháp giới cho đến bất tư nghi giới hữu tướng. Chẳng trước chơn như vô nguyện, chẳng trước chơn như hữu nguyện. Chẳng trước pháp giới cho đến bất tư nghi giới vô nguyện; chẳng trước pháp giới cho đến bất tư nghi giới hữu nguyện. Xá-lợi-tử! Các Bồ-tát Ma-ha-tát tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa cùng các pháp như thế tương ưng, nên mới nói cùng Bát-nhã Ba-la-mật-đa tương ưng.

Lại nữa, Xá-lợi-tử! Các Bồ-tát Ma-ha-tát tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa chẳng trước bốn niệm trụ có, chẳng trước bốn niệm trụ chẳng phải có. Chẳng trước bốn chánh đoạn, bốn thần túc, năm căn, năm lực, bảy đẳng giác chi, tám thánh đạo chi có; chẳng trước bốn chánh đoạn cho đến tám thánh đạo chi chẳng phải có. Chẳng trước bốn niệm trụ thường, chẳng trước bốn niệm trụ vô thường. Chẳng trước bốn chánh đoạn cho đến tám thánh đạo chi thường; chẳng trước bốn chánh đoạn cho đến tám thánh đạo chi vô thường. Chẳng trước bốn niệm trụ lạc, chẳng trước bốn niệm trụ khổ. Chẳng trước bốn chánh đoạn cho đến tám thánh đạo chi lạc; chẳng trước bốn chánh đoạn cho đến tám thánh đạo chi khổ. Chẳng trước bốn niệm trụ ngã, chẳng trước bốn niệm trụ vô ngã. Chẳng trước bốn chánh đoạn cho đến tám thánh đạo chi ngã; chẳng trước bốn chánh đoạn cho đến tám thánh đạo chi vô ngã. Chẳng trước bốn niệm trụ tịch tĩnh, chẳng trước bốn niệm trụ chẳng tịch tĩnh. Chẳng trước bốn chánh đoạn cho đến tám thánh đạo chi tịch tĩnh; chẳng trước bốn chánh đoạn cho đến tám thánh đạo chi chẳng tịch tĩnh. Chẳng trước bốn niệm trụ không, chẳng trước bốn niệm trụ chẳng không. Chẳng trước bốn chánh đoạn cho đến tám thánh đạo chi không; chẳng trước bốn chánh đoạn cho đến tám thánh đạo chi chẳng không. Chẳng trước bốn niệm trụ vô tướng, chẳng trước bốn niệm trụ hữu tướng. Chẳng trước bốn chánh đoạn cho đến tám thánh đạo chi vô tướng; chẳng trước bốn chánh đoạn cho đến tám thánh đạo chi hữu tướng. Chẳng trước bốn niệm trụ vô nguyện, chẳng trước bốn niệm trụ hữu nguyện. Chẳng trước bốn chánh đoạn cho đến tám thánh đạo chi vô nguyện; chẳng trước bốn chánh đoạn cho đến tám thánh đạo chi hữu nguyện. Xá-lợi-tử! Các Bồ-tát Ma-ha-tát tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa cùng các pháp như thế tương ưng, nên mới nói cùng Bát-nhã Ba-la-mật-đa tương ưng.

Lại nữa, Xá-lợi-tử! Các Bồ-tát Ma-ha-tát tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa chẳng trước khổ thánh đế có, chẳng trước khổ thánh đế chẳng phải có. Chẳng trước tập diệt đạo thánh đế có, chẳng trước tập diệt đạo thánh đế chẳng phải có. Chẳng trước khổ thánh đế thường, chẳng trước khổ thánh đế vô thường. Chẳng trước tập diệt đạo thánh đế thường, chẳng trước tập diệt đạo thánh đế vô thường. Chẳng trước khổ thánh đế lạc, chẳng trước khổ thánh đế khổ. Chẳng trước tập diệt đạo

thánh để lạc, chẳng trước tập diệt đạo thánh để khổ. Chẳng trước khổ thánh để ngã, chẳng trước khổ thánh để vô ngã. Chẳng trước tập diệt đạo thánh để ngã, chẳng trước tập diệt đạo thánh để vô ngã. Chẳng trước khổ thánh để tịch tĩnh, chẳng trước khổ thánh để chẳng tịch tĩnh. Chẳng trước tập diệt đạo thánh để tịch tĩnh, chẳng trước tập diệt đạo thánh để chẳng tịch tĩnh. Chẳng trước khổ thánh để không, chẳng trước khổ thánh để chẳng không. Chẳng trước tập diệt đạo thánh để không, chẳng trước tập diệt đạo thánh để chẳng không. Chẳng trước khổ thánh để vô tướng, chẳng trước khổ thánh để hữu tướng. Chẳng trước tập diệt đạo thánh để vô tướng, chẳng trước tập diệt đạo thánh để hữu tướng. Chẳng trước khổ thánh để vô nguyện, chẳng trước khổ thánh để hữu nguyện. Chẳng trước tập diệt đạo thánh để vô nguyện, chẳng trước tập diệt đạo thánh để hữu nguyện. Xá-lợi-tử! Các Bồ-tát Ma-ha-tát tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa cùng các pháp như thế tương ưng, nên mới nói cùng Bát-nhã Ba-la-mật-đa tương ưng.

Lại nữa, Xá-lợi-tử! Các Bồ-tát Ma-ha-tát tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa chẳng trước bốn tĩn lự có, chẳng trước bốn tĩn lự chẳng phải có. Chẳng trước bốn vô lượng, bốn vô sắc định có; chẳng trước bốn vô lượng, bốn vô sắc định chẳng phải có. Chẳng trước bốn tĩn lự thường, chẳng trước bốn tĩn lự vô thường. Chẳng trước bốn vô lượng, bốn vô sắc định thường; chẳng trước bốn vô lượng, bốn vô sắc định vô thường. Chẳng trước bốn tĩn lự lạc, chẳng trước bốn tĩn lự khổ. Chẳng trước bốn vô lượng, bốn vô sắc định lạc; chẳng trước bốn vô lượng, bốn vô sắc định khổ. Chẳng trước bốn tĩn lự ngã, chẳng trước bốn tĩn lự vô ngã. Chẳng trước bốn vô lượng, bốn vô sắc định ngã; chẳng trước bốn vô lượng, bốn vô sắc định vô ngã. Chẳng trước bốn tĩn lự tịch tĩnh, chẳng trước bốn tĩn lự chẳng tịch tĩnh. Chẳng trước bốn vô lượng, bốn vô sắc định tịch tĩnh; chẳng trước bốn vô lượng, bốn vô sắc định chẳng tịch tĩnh. Chẳng trước bốn tĩn lự không, chẳng trước bốn tĩn lự chẳng không. Chẳng trước bốn vô lượng, bốn vô sắc định không; chẳng trước bốn vô lượng, bốn vô sắc định chẳng không. Chẳng trước bốn tĩn lự vô tướng, chẳng trước bốn tĩn lự hữu tướng. Chẳng trước bốn vô lượng, bốn vô sắc định vô tướng; chẳng trước bốn vô lượng, bốn vô sắc định hữu tướng. Chẳng trước bốn tĩn lự vô nguyện, chẳng trước bốn tĩn lự hữu nguyện. Chẳng trước bốn vô lượng, bốn vô sắc định vô nguyện; chẳng trước bốn vô lượng, bốn vô sắc định hữu nguyện. Xá-lợi-tử! Các Bồ-tát Ma-ha-tát tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa cùng các pháp như thế tương ưng, nên mới nói cùng Bát-nhã Ba-la-mật-đa tương ưng.

Lại nữa, Xá-lợi-tử! Các Bồ-tát Ma-ha-tát tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa chẳng trước tám giải thoát có, chẳng trước tám giải thoát chẳng phải có. Chẳng trước tám thắng xứ, chín thứ đệ định, mười biến xứ có; chẳng trước tám thắng xứ, chín thứ đệ định, mười biến xứ chẳng phải có. Chẳng trước tám giải thoát thường, chẳng trước tám giải thoát vô thường. Chẳng trước tám thắng xứ, chín thứ đệ định, mười biến xứ thường; chẳng trước tám thắng xứ, chín thứ đệ định, mười biến xứ vô thường. Chẳng trước tám giải thoát lạc, chẳng trước tám giải thoát khổ. Chẳng trước tám thắng xứ, chín thứ đệ định, mười biến xứ lạc; chẳng trước tám thắng xứ, chín thứ đệ định, mười biến xứ khổ. Chẳng trước tám giải thoát ngã, chẳng trước tám giải thoát vô ngã. Chẳng trước tám thắng xứ, chín thứ đệ định, mười biến xứ ngã; chẳng trước tám thắng xứ, chín thứ đệ định, mười biến xứ vô ngã. Chẳng trước tám giải thoát tịch tĩnh, chẳng trước tám giải thoát chẳng tịch tĩnh. Chẳng trước tám thắng xứ, chín thứ đệ định, mười biến xứ tịch tĩnh; chẳng trước tám thắng xứ, chín thứ đệ định, mười biến xứ chẳng tịch tĩnh. Chẳng trước tám giải thoát không, chẳng trước tám giải thoát chẳng không. Chẳng trước tám thắng xứ, chín thứ đệ định, mười biến xứ không; chẳng trước tám thắng xứ, chín thứ đệ định, mười biến xứ chẳng không. Chẳng trước tám giải thoát vô tướng, chẳng trước tám giải thoát hữu tướng. Chẳng trước tám thắng xứ, chín thứ đệ định, mười biến xứ vô tướng; chẳng trước tám thắng xứ, chín thứ đệ định, mười biến xứ hữu tướng. Chẳng trước tám giải thoát vô nguyện, chẳng trước tám giải thoát hữu nguyện. Chẳng trước tám thắng xứ, chín thứ đệ định, mười biến xứ vô nguyện; chẳng trước tám thắng xứ, chín thứ đệ định, mười biến xứ hữu nguyện. Xá-lợi-tử! Các Bồ-tát Ma-ha-tát tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa cùng các pháp như thế tương ưng, nên mới nói cùng Bát-nhã Ba-la-mật-đa tương ưng.

Lại nữa, Xá-lợi-tử! Các Bồ-tát Ma-ha-tát tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa chẳng trước không giải thoát môn có, chẳng trước không giải thoát môn chẳng phải có. Chẳng trước vô tướng, vô nguyện

giải thoát môn có; chẳng trước vô tướng, vô nguyện giải thoát môn chẳng phải có. Chẳng trước không giải thoát môn thường, chẳng trước không giải thoát môn vô thường. Chẳng trước vô thường, vô nguyện giải thoát môn thường; chẳng trước vô tướng, vô nguyện giải thoát môn vô thường. Chẳng trước không giải thoát môn lạc, chẳng trước không giải thoát môn khổ. Chẳng trước vô tướng, vô nguyện giải thoát môn lạc; chẳng trước vô tướng, vô nguyện giải thoát môn khổ. Chẳng trước không giải thoát môn ngã, chẳng trước không giải thoát môn vô ngã. Chẳng trước vô tướng, vô nguyện giải thoát môn ngã; chẳng trước vô tướng, vô nguyện giải thoát môn vô ngã. Chẳng trước không giải thoát môn tịch tĩnh, chẳng trước không giải thoát môn chẳng tịch tĩnh. Chẳng trước vô tướng, vô nguyện giải thoát môn tịch tĩnh; chẳng trước vô tướng, vô nguyện giải thoát môn chẳng tịch tĩnh. Chẳng trước không giải thoát môn không, chẳng trước không giải thoát môn chẳng không. Chẳng trước vô tướng, vô nguyện giải thoát môn không; chẳng trước vô tướng, vô nguyện giải thoát môn chẳng không. Chẳng trước không giải thoát môn vô tướng, chẳng trước không giải thoát môn hữu tướng. Chẳng trước vô tướng, vô nguyện giải thoát môn vô tướng; chẳng trước vô tướng, vô nguyện giải thoát môn hữu tướng. Chẳng trước không giải thoát môn vô nguyện, chẳng trước không giải thoát môn hữu nguyện. Chẳng trước vô tướng, vô nguyện giải thoát môn vô nguyện; chẳng trước vô tướng, vô nguyện giải thoát môn hữu nguyện. Xá-lợi-tử! Các Bồ-tát Ma-ha-tát tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa cùng các pháp như thế tương ưng, nên mới nói cùng Bát-nhã Ba-la-mật-đa tương ưng.

Lại nữa, Xá-lợi-tử! Các Bồ-tát Ma-ha-tát tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa chẳng trước tất cả đà-la-ni môn có, chẳng trước tất cả đà-la-ni môn chẳng phải có. Chẳng trước tất cả tam-ma-địa môn có, chẳng trước tất cả tam-ma-địa môn chẳng phải có. Chẳng trước tất cả đà-la-ni môn thường, chẳng trước tất cả đà-la-ni môn vô thường. Chẳng trước tất cả tam-ma-địa môn thường, chẳng trước tất cả tam-ma-địa môn vô thường. Chẳng trước tất cả đà-la-ni môn lạc, chẳng trước tất cả đà-la-ni môn khổ. Chẳng trước tất cả tam-ma-địa môn lạc, chẳng trước tất cả tam-ma-địa môn khổ. Chẳng trước tất cả đà-la-ni môn ngã, chẳng trước tất cả đà-la-ni môn vô ngã. Chẳng trước tất cả tam-ma-địa môn ngã, chẳng trước tất cả tam-ma-địa môn vô ngã. Chẳng trước tất cả đà-la-ni môn tịch tĩnh, chẳng trước tất cả đà-la-ni môn chẳng tịch tĩnh. Chẳng trước tất cả tam-ma-địa môn tịch tĩnh, chẳng trước tất cả tam-ma-địa môn chẳng tịch tĩnh. Chẳng trước tất cả đà-la-ni môn không, chẳng trước tất cả đà-la-ni môn chẳng không. Chẳng trước tất cả tam-ma-địa môn không, chẳng trước tất cả tam-ma-địa môn chẳng không. Chẳng trước tất cả đà-la-ni môn vô tướng, chẳng trước tất cả đà-la-ni môn hữu tướng. Chẳng trước tất cả tam-ma-địa môn vô tướng, chẳng trước tất cả tam-ma-địa môn hữu tướng. Chẳng trước tất cả đà-la-ni môn vô nguyện, chẳng trước tất cả đà-la-ni môn hữu nguyện. Chẳng trước tất cả tam-ma-địa môn vô nguyện, chẳng trước tất cả tam-ma-địa môn hữu nguyện. Xá-lợi-tử! Các Bồ-tát Ma-ha-tát tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa cùng các pháp như thế tương ưng, nên mới nói cùng Bát-nhã Ba-la-mật-đa tương ưng.

Lại nữa, Xá-lợi-tử! Các Bồ-tát Ma-ha-tát tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa chẳng trước Cự hỷ địa có, chẳng trước Cự hỷ địa chẳng phải có. Chẳng trước Ly cấu địa, Phát quang địa, Diệm huệ địa, Cự nan thắng địa, Hiện tiền địa, Viên hành địa, Bất động địa, Thiện huệ địa, Pháp vân địa có; chẳng trước Ly cấu địa cho đến Pháp vân địa chẳng phải có. Chẳng trước Cự hỷ địa thường, chẳng trước Cự hỷ địa vô thường. Chẳng trước Ly cấu địa cho đến Pháp vân địa thường; chẳng trước Ly cấu địa cho đến Pháp vân địa vô thường. Chẳng trước Cự hỷ địa lạc, chẳng trước Cự hỷ địa khổ. Chẳng trước Ly cấu địa cho đến Pháp vân địa lạc; chẳng trước Ly cấu địa cho đến Pháp vân địa khổ. Chẳng trước Cự hỷ địa ngã, chẳng trước Cự hỷ địa vô ngã. Chẳng trước Ly cấu địa cho đến Pháp vân địa ngã; chẳng trước Ly cấu địa cho đến Pháp vân địa vô ngã. Chẳng trước Cự hỷ địa tịch tĩnh, chẳng trước Cự hỷ địa chẳng tịch tĩnh. Chẳng trước Ly cấu địa cho đến Pháp vân địa tịch tĩnh; chẳng trước Ly cấu địa cho đến Pháp vân địa chẳng tịch tĩnh. Chẳng trước Cự hỷ địa không, chẳng trước Cự hỷ địa chẳng không. Chẳng trước Ly cấu địa cho đến Pháp vân địa không; chẳng trước Ly cấu địa cho đến Pháp vân địa chẳng không. Chẳng trước Cự hỷ địa vô tướng, chẳng trước Cự hỷ địa hữu tướng. Chẳng trước Ly cấu địa cho đến Pháp vân địa vô tướng; chẳng trước Ly cấu địa cho đến Pháp vân địa hữu tướng. Chẳng trước Cự hỷ địa vô nguyện, chẳng trước Cự hỷ địa hữu nguyện. Chẳng trước Ly cấu địa cho đến Pháp vân địa vô nguyện; chẳng trước Ly cấu địa cho đến Pháp vân

địa hữu nguyện. Xá-lợi-tử! Các Bồ-tát Ma-ha-tát tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa cùng các pháp như thế tương ưng, nên mới nói cùng Bát-nhã Ba-la-mật-đa tương ưng.

Lại nữa, Xá-lợi-tử! Các Bồ-tát Ma-ha-tát tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa chẳng trước ngũ nhân có, chẳng trước ngũ nhân chẳng phải có. Chẳng trước lục thần thông có, chẳng trước lục thần thông chẳng phải có. Chẳng trước ngũ nhân thường, chẳng trước ngũ nhân vô thường. Chẳng trước lục thần thông thường, chẳng trước lục thần thông vô thường. Chẳng trước ngũ nhân lạc, chẳng trước ngũ nhân khổ. Chẳng trước lục thần thông lạc, chẳng trước lục thần thông khổ. Chẳng trước ngũ nhân ngã, chẳng trước ngũ nhân vô ngã. Chẳng trước lục thần thông ngã, chẳng trước lục thần thông vô ngã. Chẳng trước ngũ nhân tịch tĩnh, chẳng trước ngũ nhân chẳng tịch tĩnh. Chẳng trước lục thần thông tịch tĩnh, chẳng trước lục thần thông chẳng tịch tĩnh. Chẳng trước ngũ nhân không, chẳng trước ngũ nhân chẳng không. Chẳng trước lục thần thông không, chẳng trước lục thần thông chẳng không. Chẳng trước ngũ nhân vô tướng, chẳng trước ngũ nhân hữu tướng. Chẳng trước lục thần thông vô tướng, chẳng trước lục thần thông hữu tướng. Chẳng trước ngũ nhân vô nguyện, chẳng trước ngũ nhân hữu nguyện. Chẳng trước lục thần thông vô nguyện, chẳng trước lục thần thông hữu nguyện. Xá-lợi-tử! Các Bồ-tát Ma-ha-tát tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa cùng các pháp như thế tương ưng, nên mới nói cùng Bát-nhã Ba-la-mật-đa tương ưng.

Lại nữa, Xá-lợi-tử! Các Bồ-tát Ma-ha-tát tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa chẳng trước Phật mười lực có, chẳng trước Phật mười lực chẳng phải có. Chẳng trước bốn vô sở úy, bốn vô ngại giải, đại từ, đại bi, đại hỷ, đại xả, mười tám pháp Phật bất cộng có; chẳng trước bốn vô sở úy cho đến mười tám pháp Phật bất cộng chẳng phải có. Chẳng trước Phật mười lực thường, chẳng trước Phật mười lực vô thường. Chẳng trước bốn vô sở úy cho đến mười tám pháp Phật bất cộng thường; chẳng trước bốn vô sở úy cho đến mười tám pháp Phật bất cộng vô thường. Chẳng trước Phật mười lực lạc, chẳng trước Phật mười lực khổ. Chẳng trước bốn vô sở úy cho đến mười tám pháp Phật bất cộng lạc; chẳng trước bốn vô sở úy cho đến mười tám pháp Phật bất cộng khổ. Chẳng trước Phật mười lực ngã, chẳng trước Phật mười lực vô ngã. Chẳng trước bốn vô sở úy cho đến mười tám pháp Phật bất cộng ngã; chẳng trước bốn vô sở úy cho đến mười tám pháp Phật bất cộng vô ngã. Chẳng trước Phật mười lực tịch tĩnh, chẳng trước Phật mười lực chẳng tịch tĩnh. Chẳng trước bốn vô sở úy cho đến mười tám pháp Phật bất cộng tịch tĩnh; chẳng trước bốn vô sở úy cho đến mười tám pháp Phật bất cộng chẳng tịch tĩnh. Chẳng trước Phật mười lực không, chẳng trước Phật mười lực chẳng không. Chẳng trước bốn vô sở úy cho đến mười tám pháp Phật bất cộng không; chẳng trước bốn vô sở úy cho đến mười tám pháp Phật bất cộng chẳng không. Chẳng trước Phật mười lực vô tướng, chẳng trước Phật mười lực hữu tướng. Chẳng trước bốn vô sở úy cho đến mười tám pháp Phật bất cộng vô tướng; chẳng trước bốn vô sở úy cho đến mười tám pháp Phật bất cộng hữu tướng. Chẳng trước Phật mười lực vô nguyện, chẳng trước Phật mười lực hữu nguyện. Chẳng trước bốn vô sở úy cho đến mười tám pháp Phật bất cộng vô nguyện; chẳng trước bốn vô sở úy cho đến mười tám pháp Phật bất cộng hữu nguyện. Xá-lợi-tử! Các Bồ-tát Ma-ha-tát tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa cùng các pháp như thế tương ưng, nên mới nói cùng Bát-nhã Ba-la-mật-đa tương ưng.

Lại nữa, Xá-lợi-tử! Các Bồ-tát Ma-ha-tát tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa chẳng trước ba mươi hai đại sĩ tướng có, chẳng trước ba mươi hai đại sĩ tướng chẳng phải có. Chẳng trước tám mươi tùy hảo có, chẳng trước tám mươi tùy hảo chẳng phải có. Chẳng trước ba mươi hai đại sĩ tướng thường, chẳng trước ba mươi hai đại sĩ tướng vô thường. Chẳng trước tám mươi tùy hảo thường, chẳng trước tám mươi tùy hảo vô thường. Chẳng trước ba mươi hai đại sĩ tướng lạc, chẳng trước ba mươi hai đại sĩ tướng khổ. Chẳng trước tám mươi tùy hảo lạc, chẳng trước tám mươi tùy hảo khổ. Chẳng trước ba mươi hai đại sĩ tướng ngã, chẳng trước ba mươi hai đại sĩ tướng vô ngã. Chẳng trước tám mươi tùy hảo ngã, chẳng trước tám mươi tùy hảo vô ngã. Chẳng trước ba mươi hai đại sĩ tướng tịch tĩnh, chẳng trước ba mươi hai đại sĩ tướng chẳng tịch tĩnh. Chẳng trước tám mươi tùy hảo tịch tĩnh, chẳng trước tám mươi tùy hảo chẳng tịch tĩnh. Chẳng trước ba mươi hai đại sĩ tướng không, chẳng trước ba mươi hai đại sĩ tướng chẳng không. Chẳng trước tám mươi tùy hảo không, chẳng trước tám mươi tùy hảo chẳng không. Chẳng trước ba mươi hai đại sĩ tướng vô tướng, chẳng trước ba mươi hai đại sĩ tướng hữu tướng. Chẳng trước tám mươi tùy hảo vô tướng, chẳng trước tám mươi tùy hảo hữu tướng.

Chẳng trước ba mươi hai đại sĩ tướng vô nguyện, chẳng trước ba mươi hai đại sĩ tướng hữu nguyện. Chẳng trước tám mươi tùy hảo vô nguyện, chẳng trước tám mươi tùy hảo hữu nguyện. Xá-lợi-tử! Các Bồ-tát Ma-ha-tát tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa cùng các pháp như thế tương ưng, nên mới nói cùng Bát-nhã Ba-la-mật-đa tương ưng.

Lại nữa, Xá-lợi-tử! Các Bồ-tát Ma-ha-tát tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa chẳng trước vô vong thất pháp có, chẳng trước vô vong thất pháp chẳng phải có. Chẳng trước hằng trụ xả tánh có, chẳng trước hằng trụ xả tánh chẳng phải có. Chẳng trước vô vong thất pháp thường, chẳng trước vô vong thất pháp vô thường. Chẳng trước hằng trụ xả tánh thường, chẳng trước hằng trụ xả tánh vô thường. Chẳng trước vô vong thất pháp lạc, chẳng trước vô vong thất pháp khổ. Chẳng trước hằng trụ xả tánh lạc, chẳng trước hằng trụ xả tánh khổ. Chẳng trước vô vong thất pháp ngã, chẳng trước vô vong thất pháp vô ngã. Chẳng trước hằng trụ xả tánh ngã, chẳng trước hằng trụ xả tánh vô ngã. Chẳng trước vô vong thất pháp tịch tĩnh, chẳng trước vô vong thất pháp chẳng tịch tĩnh. Chẳng trước hằng trụ xả tánh tịch tĩnh, chẳng trước hằng trụ xả tánh chẳng tịch tĩnh. Chẳng trước vô vong thất pháp không, chẳng trước vô vong thất pháp chẳng không. Chẳng trước hằng trụ xả tánh không, chẳng trước hằng trụ xả tánh chẳng không. Chẳng trước vô vong thất pháp vô tướng, chẳng trước vô vong thất pháp hữu tướng. Chẳng trước hằng trụ xả tánh vô tướng, chẳng trước hằng trụ xả tánh hữu tướng. Chẳng trước vô vong thất pháp vô nguyện, chẳng trước vô vong thất pháp hữu nguyện. Chẳng trước hằng trụ xả tánh vô nguyện, chẳng trước hằng trụ xả tánh hữu nguyện. Xá-lợi-tử! Các Bồ-tát Ma-ha-tát tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa cùng các pháp như thế tương ưng, nên mới nói cùng Bát-nhã Ba-la-mật-đa tương ưng.

Lại nữa, Xá-lợi-tử! Các Bồ-tát Ma-ha-tát tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa chẳng trước nhất thiết trí có, chẳng trước nhất thiết trí chẳng phải có. Chẳng trước đạo tướng trí, nhất thiết tướng trí có; chẳng trước đạo tướng trí, nhất thiết tướng trí chẳng phải có. Chẳng trước nhất thiết trí thường, chẳng trước nhất thiết trí vô thường. Chẳng trước đạo tướng trí, nhất thiết tướng trí thường; chẳng trước đạo tướng trí, nhất thiết tướng trí vô thường. Chẳng trước nhất thiết trí lạc, chẳng trước nhất thiết trí khổ. Chẳng trước đạo tướng trí, nhất thiết tướng trí lạc; chẳng trước đạo tướng trí, nhất thiết tướng trí khổ. Chẳng trước nhất thiết trí ngã, chẳng trước nhất thiết trí vô ngã. Chẳng trước đạo tướng trí, nhất thiết tướng trí ngã; chẳng trước đạo tướng trí, nhất thiết tướng trí vô ngã. Chẳng trước nhất thiết trí tịch tĩnh, chẳng trước nhất thiết trí chẳng tịch tĩnh. Chẳng trước đạo tướng trí, nhất thiết tướng trí tịch tĩnh; chẳng trước đạo tướng trí, nhất thiết tướng trí chẳng tịch tĩnh. Chẳng trước nhất thiết trí không, chẳng trước nhất thiết trí chẳng không. Chẳng trước đạo tướng trí, nhất thiết tướng trí không; chẳng trước đạo tướng trí, nhất thiết tướng trí chẳng không. Chẳng trước nhất thiết trí vô tướng, chẳng trước nhất thiết trí hữu tướng. Chẳng trước đạo tướng trí, nhất thiết tướng trí vô tướng; chẳng trước đạo tướng trí, nhất thiết tướng trí hữu tướng. Chẳng trước nhất thiết trí vô nguyện, chẳng trước nhất thiết trí hữu nguyện. Chẳng trước đạo tướng trí, nhất thiết tướng trí vô nguyện; chẳng trước đạo tướng trí, nhất thiết tướng trí hữu nguyện. Xá-lợi-tử! Các Bồ-tát Ma-ha-tát tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa cùng các pháp như thế tương ưng, nên mới nói cùng Bát-nhã Ba-la-mật-đa tương ưng.

Lại nữa, Xá-lợi-tử! Các Bồ-tát Ma-ha-tát tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa chẳng trước quả Dự lưu có, chẳng trước quả Dự lưu chẳng phải có. Chẳng trước quả Nhất lai, Bất hoàn, A-la-hán, Độc giác Bồ-đề có; chẳng trước quả Nhất lai, Bất hoàn, A-la-hán, Độc giác Bồ-đề chẳng phải có. Chẳng trước quả Dự lưu thường, chẳng trước quả Dự lưu vô thường. Chẳng trước quả Nhất lai, Bất hoàn, A-la-hán, Độc giác Bồ-đề thường; chẳng trước quả Nhất lai, Bất hoàn, A-la-hán, Độc giác Bồ-đề vô thường. Chẳng trước quả Dự lưu lạc, chẳng trước quả Dự lưu khổ. Chẳng trước quả Nhất lai, Bất hoàn, A-la-hán, Độc giác Bồ-đề lạc; chẳng trước quả Nhất lai, Bất hoàn, A-la-hán, Độc giác Bồ-đề khổ. Chẳng trước quả Dự lưu ngã, chẳng trước quả Dự lưu vô ngã. Chẳng trước quả Nhất lai, Bất hoàn, A-la-hán, Độc giác Bồ-đề ngã; chẳng trước quả Nhất lai, Bất hoàn, A-la-hán, Độc giác Bồ-đề vô ngã. Chẳng trước quả Dự lưu tịch tĩnh, chẳng trước quả Dự lưu chẳng tịch tĩnh. Chẳng trước quả Nhất lai, Bất hoàn, A-la-hán, Độc giác Bồ-đề tịch tĩnh; chẳng trước quả Nhất lai, Bất hoàn, A-la-hán, Độc giác Bồ-đề chẳng tịch tĩnh. Chẳng trước quả Dự lưu không, chẳng trước quả Dự lưu chẳng

không. Chẳng trước quả Nhất lai, Bất hoàn, A-la-hán, Độc giác Bồ-đề không; chẳng trước quả Nhất lai, Bất hoàn, A-la-hán, Độc giác Bồ-đề chẳng không. Chẳng trước quả Dự lưu vô tướng, chẳng trước quả Dự lưu hữu tướng. Chẳng trước quả Nhất lai, Bất hoàn, A-la-hán, Độc giác Bồ-đề vô tướng; chẳng trước quả Nhất lai, Bất hoàn, A-la-hán, Độc giác Bồ-đề hữu tướng. Chẳng trước quả Dự lưu vô nguyện, chẳng trước quả Dự lưu hữu nguyện. Chẳng trước quả Nhất lai, Bất hoàn, A-la-hán, Độc giác Bồ-đề vô nguyện; chẳng trước quả Nhất lai, Bất hoàn, A-la-hán, Độc giác Bồ-đề hữu nguyện. Xá-lợi-tử! Các Bồ-tát Ma-ha-tát tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa cùng các pháp như thế tương ưng, nên mới nói cùng Bát-nhã Ba-la-mật-đa tương ưng.

Lại nữa, Xá-lợi-tử! Các Bồ-tát Ma-ha-tát tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa chẳng trước tất cả hạnh Bồ-tát Ma-ha-tát có, chẳng trước tất cả hạnh Bồ-tát Ma-ha-tát chẳng phải có. Chẳng trước chư Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề có, chẳng trước chư Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề chẳng phải có. Chẳng trước tất cả hạnh Bồ-tát Ma-ha-tát thường, chẳng trước tất cả hạnh Bồ-tát Ma-ha-tát vô thường. Chẳng trước chư Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề thường, chẳng trước chư Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề vô thường. Chẳng trước tất cả hạnh Bồ-tát Ma-ha-tát lạc, chẳng trước tất cả hạnh Bồ-tát Ma-ha-tát khổ. Chẳng trước chư Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề lạc, chẳng trước chư Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề khổ. Chẳng trước tất cả hạnh Bồ-tát Ma-ha-tát ngã, chẳng trước tất cả hạnh Bồ-tát Ma-ha-tát vô ngã. Chẳng trước chư Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề ngã, chẳng trước chư Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề vô ngã. Chẳng trước tất cả hạnh Bồ-tát Ma-ha-tát tịch tĩnh, chẳng trước tất cả hạnh Bồ-tát Ma-ha-tát chẳng tịch tĩnh. Chẳng trước chư Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề tịch tĩnh, chẳng trước chư Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề chẳng tịch tĩnh. Chẳng trước tất cả hạnh Bồ-tát Ma-ha-tát không, chẳng trước tất cả hạnh Bồ-tát Ma-ha-tát chẳng không. Chẳng trước chư Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề không, chẳng trước chư Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề chẳng không. Chẳng trước tất cả hạnh Bồ-tát Ma-ha-tát vô tướng, chẳng trước tất cả hạnh Bồ-tát Ma-ha-tát hữu tướng. Chẳng trước chư Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề vô tướng, chẳng trước chư Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề hữu tướng. Chẳng trước tất cả hạnh Bồ-tát Ma-ha-tát vô nguyện, chẳng trước tất cả hạnh Bồ-tát Ma-ha-tát hữu nguyện. Chẳng trước chư Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề vô nguyện, chẳng trước chư Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề hữu nguyện. Xá-lợi-tử! Các Bồ-tát Ma-ha-tát tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa cùng các pháp như thế tương ưng, nên mới nói cùng Bát-nhã Ba-la-mật-đa tương ưng.

Lại nữa, Xá-lợi-tử! Tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa, Bồ-tát Ma-ha-tát chẳng tác lên nghĩ này: "Ta hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa"; chẳng tác lên nghĩ này: "Ta chẳng hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa"; chẳng tác lên nghĩ này: "Ta cũng hành cũng chẳng hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa"; chẳng tác lên nghĩ này: "Ta chẳng phải hành chẳng phải chẳng hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa". Xá-lợi-tử! Tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa Bồ-tát Ma-ha-tát tương ưng cùng các pháp như thế, cho nên mới nói tương ưng cùng Bát-nhã Ba-la-mật-đa.